

**DISCURS DEL SANT PARE BENET XVI
A LA CÚRIA ROMANA AMB MOTIU
DE LES FELICITACIONS DE NADAL**

Dijous, 22 de desembre de 2011

Senyors Cardenals,

Venerats germans en l'episcopat i en el presbiterat,

Benvolguts germans i germanes,

Vivim avui en un moment especialment intens. El sant Nadal és ja ben a prop i porta la gran família de la cúria romana a reunir-se per a aquest bonic intercanvi de felicitacions, que comporten el desig recíproc de viure amb alegria i fruit espiritual autèntic la festa de Déu que es va fer carn i es va establir entre nosaltres (cf. Jn 1,14). Aquesta és per a mi una ocasió no sols per a expressar la meva felicitació personal, sinó també per a manifestar a cadascun de vosaltres el meu agraïment i el de l'Església pel vostre servei generós; us prego que el transmeteu també a tots els col·laboradors de la nostra gran família. Dono les gràcies de manera particular al cardenal degà, Angelo Sodano, que s'ha fet portaveu dels sentiments de tots els presents i dels qui treballen a les diferents oficines de la cúria, del Govern, inclosos els qui exerceixen el seu ministeri en les representacions pontificies repartides per tot el món. Tots estem compromesos perquè l'anunci que els àngels van proclamar en la nit de Betlem, «Glòria a Déu a dalt del cel, i a la terra pau als homes que ell estima» (Lc 2,14), ressoni arreu de la terra per portar goig i esperança.

En aquest final d'any, Europa es troba en una crisi econòmica i financera que, en última instància, té el seu origen en la crisi ètica que amenaça el Vell Continent. Encara que no estan en discussió alguns valors com la solidaritat, el compromís pels altres, la responsabilitat pels pobres i els qui pateixen, manca ben sovint la força que els motivi, capaç d'incloure les persones i els grups socials a renúncies i sacrificis. El coneixement i la voluntat no segueixen sempre la mateixa pauta. La voluntat que defensa l'interès personal enfosqueix el coneixement, i el coneixement debilitat no és capaç d'enfortir la voluntat. Per això, d'aquesta crisi sorgeixen preguntes molt fonamentals: On és la llum que pugui il·luminar el nostre coneixement, no sols amb idees generals, sinó amb imperatius concrets? On és la força que porta cap amunt la nostra voluntat? Aquestes són preguntes a les quals ha de respondre el nostre anunci de l'evangeli, la nova evangelització, perquè el missatge arribi a ser esdeveniment i l'anunci es converteixi en vida.

En efecte, el gran tema d'aquest any, així com també dels següents, és com anunciar l'evangeli. De quina manera la fe, en tant que força viva i vital, pot arribar a ser avui realitat? Tots els esdeveniments eclesials de l'any que està per concloure han estat relacionats en definitiva amb aquest tema. S'han fet viatges a Croàcia, a Espanya, per a la Jornada Mundial de la Joventut, a la meua pàtria, Alemanya, i finalment a l'Àfrica, a Benín, per a l'entrega del document postsinodal sobre justícia, pau i reconciliació; un document del qual ha de néixer una realitat concreta a les diferents Esglésies particulars. Han estat inoblidables també els viatges a Venècia, a San Marino, a Ancona, per al Congrés eucarístic, i a Calàbria. I ha tingut lloc, en fi, la important jornada de l'encontre entre les religions i entre les persones a la recerca de veritat i de pau a Assís, una jornada concebuda com un nou impuls en el pelegrinatge cap a la veritat i la pau. La institució del Consell pontifici per a la promoció de la nova evangelització ens remet anticipadament al Sínode que sobre el mateix tema tindrà lloc l'any que ve. També té a veure amb això l'Any de la fe, en record del començament del Concili, fa cinquanta anys. Cadascun d'aquests esdeveniments ha tingut el seu matís concret.

A Alemanya, el país d'origen de la Reforma, la qüestió ecumènica, amb totes les dificultats i esperances, ha tingut naturalment una importància particular. Indissolublement unida a això, hi ha sempre al centre de les discussions una pregunta: Què és una reforma de l'Església? Com s'esdevé? Quins són els seus camins i objectius? No sols els fidels creients, sinó també d'altres d'aliens, observen amb preocupació que els qui van regularment a l'església són cada cop més grans i el seu nombre disminueix contínuament; que hi ha un estancament de les vocacions al sacerdoci; que creixen l'escepticisme i la incredulitat. Què hem de fer, doncs? Hi ha una infinitat de discussions sobre el que s'ha de fer per a invertir la tendència. I, certament, cal fer moltes coses. Però fer, per si sol, no resol el problema. El nucli de la crisi de l'Església a Europa és la crisi de fe. Si no hi trobem una resposta, si la fe no adquireix nova vitalitat, amb una convicció profunda i una força real gràcies a l'encontre amb Jesucrist, totes les altres reformes seran ineficaces.

En aquest sentit, la trobada a l'Àfrica amb la joiosa passió per la fe ha estat de gran encoratjament. Allí no es percebia cap senyal del cansament de la fe, tan difós entre nosaltres, cap tedi pel fet de ser cristians, com es percep cada cop més en nosaltres. Amb tants problemes, sofriments i penes com hi ha certament a l'Àfrica, sempre s'experimentava l'alegria de ser cristians, d'estar sostinguts per la felicitat interior de conèixer Crist i de pertànyer a la seva Església. D'aquesta alegria neixen també les energies per servir Crist en les situacions aclaparadores de sofriment humà, per posar-se a la seva disposició, sense replegar-se en el propi benestar. Trobar aquesta fe disposada al sacrifici, i precisament alegre en això, és una gran medecina contra el cansament de ser cristians que experimentem a Europa.

La magnífica experiència de la Jornada Mundial de la Joventut, a Madrid, ha estat també una medecina contra el cansament de creure. Ha estat una nova evangelització viscuda. Cada cop amb més claredat es perfila en les Jornades Mundials de la Joventut una manera nova, rejuenida, de ser cristià, que voldria intentar caracteritzar en cinc punts:

1. Primer, hi ha una nova experiència de la catolicitat, de la universalitat de l'Església. Això és el que ha impressionat immediatament els joves i tots els presents: venim de tots els continents i, encara que mai no ens hem vist abans, ens coneixem. Parlem llengües diferents i tenim hàbits de vida distints, diferents formes culturals i, això no obstant, ens trobem immediatament units, junts com una gran família. Es relativitza la separació i la diversitat exterior. Tots quedem tocats per l'únic Senyor Jesucrist, en el qual se'ns ha manifestat el vertader ésser de l'home i, alhora, el rostre mateix de Déu. Les nostres pregàries són les mateixes. En virtut de l'encontre interior amb Jesucrist, hem rebut en el nostre interior la mateixa formació de la raó, de la voluntat i del cor. I, finalment, la litúrgia comuna constitueix una mena de pàtria del cor i ens uneix en una gran família. El fet que tots els éssers humans siguin germans i germanes no és només una idea, sinó que aquí es converteix en una experiència real i comuna que produeix alegria. I, així, hem comprès també de manera molt concreta que, no obstant totes les fatigues i la foscor, és bonic pertànyer a l'Església universal, a l'Església catòlica, que el Senyor ens ha donat.

2. D'aquí neix després una manera nova de viure el fet de ser homes, de ser cristians. Una de les experiències més importants d'aquells dies va ser per a mi l'encontre amb els voluntaris de la Jornada Mundial de la Joventut: eren al voltant de 20.000 joves que, sense excepció, havien posat a disposició setmanes o mesos de la seva vida per a col·laborar en els preparatius tècnics, organitzatius i de contingut de la JMJ, i precisament així havien fet possible el desenvolupament ordenat de tot el conjunt. En donar el seu temps, l'home dóna sempre una part de la seva vida. Al final, aquests joves estaven visiblement i «tangiblement» plens d'una gran sensació de felicitat: el temps que havien entregat tenia un sentit;

precisament en el fet de donar el seu temps i la seva força laboral havien trobat el temps, la vida. I llavors, quelcom fonamental se m'ha fet evident: aquests joves havien ofert en la fe una porció de vida, no perquè se'ls havia manat o perquè amb això es guanyava el cel; ni tan sols perquè així s'evita el perill de l'infern. No ho havien fet perquè volguessin ser perfectes. No miraven enrere, a ells mateixos. Em va venir a la ment la imatge de la dona de Lot que, pel fet de mirar enrere, es va convertir en una estàtua de sal. Quantes vegades la vida dels cristians es caracteritza per mirar sobretot a ells mateixos; fan el bé, per dir-ho així, per a ells mateixos. I que n'és, de gran, la temptació de tots els homes de preocupar-se sobretot d'ells mateixos, de mirar enrere, a ells mateixos, convertint-se així interiorment en quelcom buit, en «estàtues de sal». Aquí, en canvi, no es tractava de perfeccionar-se a ells mateixos o de voler tenir la vida per a ells mateixos. Aquests joves han fet el bé —encara que aquest fer hagi estat costós, encara que hagi suposat sacrificis— simplement perquè fer el bé és quelcom bonic, és bonic ser per als altres. Només cal atrevir-se a fer el salt. Tot això ha estat precedit per l'encontre amb Jesucrist, un encontre que encén en nosaltres l'amor per Déu i pels altres, i ens allibera de la recerca del nostre «jo» mateix. Una oració atribuïda a sant Francesc Xavier diu: «Faig el bé no perquè a canvi entraré al cel i ni tan sols perquè, en cas contrari, em podries enviar a l'infern. El faig perquè tu ets tu, el meu rei i el meu Senyor.» També a l'Àfrica vaig trobar aquesta mateixa actitud, per exemple en les religioses de la mare Teresa que cuiden nens abandonats, malalts, pobres i que sofreixen, sense preguntar-se per elles mateixes, i, precisament així, es fan interiorment riques i lliures. Aquesta és l'actitud pròpiament cristiana. També ha estat inoblidable per a mi l'encontre amb els joves discapacitats a la Fundació Sant Josep de Madrid, on vaig trobar novament la mateixa generositat de posar-se a disposició dels altres, una generositat a donar-se que, en definitiva, neix de l'encontre amb Crist que s'ha entregat a ell mateix per nosaltres.

3. Un tercer element, que de manera cada vegada més natural i central forma part de les Jornades Mundials de la Joventut, i de l'espiritualitat que en prové, és l'adoració. Va ser inoblidable per a mi, durant el meu viatge al Regne Unit, el moment a Hyde Park, en què desenes de milers de persones, majoritàriament joves, van respondre amb un silenci intens a la presència del Senyor en el Santíssim Sagrament, adorant-lo. El mateix va passar, de manera més reduïda, al Zagreb, i novament a Madrid, després del temporal que amenaçava d'espatllar tota la trobada nocturna pel fet de no funcionar els micròfons. Déu és omnipresent, sí. Però la presència corpòria de Crist ressuscitat és una altra cosa, quelcom nou. El Ressuscitat ve enmig nostre. I llavors no podem sinó dir amb l'apòstol Tomàs: «Senyor meu i Déu meu.» L'adoració és per damunt de tot un acte de fe: l'acte de fe com a tal. Déu no és una hipòtesi qualsevol, possible o impossible, sobre l'origen de l'univers. Ell és allí. I si ell està present, jo m'inclino davant seu. Llavors, raó, voluntat i cor s'obren cap a ell, a partir d'ell. En Crist ressuscitat està present el Déu que s'ha fet home, que va patir per nosaltres perquè ens estima. Entrem en aquesta certesa de l'amor corpori de Déu per nosaltres, i ho fem estimant amb ell. Això és adoració, i això marcarà després la meua vida. Només així puc celebrar també l'eucaristia de manera adequada i rebre rectament el cos del Senyor.

4. Un altre element important de les Jornades Mundials de la Joventut és la presència del sagrament de la penitència, que, de manera cada vegada més natural, forma part del conjunt. Amb això reconeixem que tenim contínuament necessitat de perdó i que perdó significa responsabilitat. Hi ha en l'home, provinent del Creador, la disponibilitat a estimar i la capacitat de respondre a Déu en la fe. Però, provinent de la història pecaminosa de l'home (la doctrina de l'Església parla del pecat original), hi ha també la tendència contrària a l'amor: la tendència a l'egoisme, a tancar-se en un mateix, més encara, al mal. La meua ànima es taca una vegada i una altra per aquesta força de gravetat que hi ha en mi, que m'atrau cap avall. Per això necessitem la humilitat que sempre demana novament perdó a Déu; que es deixa

purificar i que desperta en nosaltres la força contrària, la força positiva del Creador, que ens atrau cap amunt.

5. Finalment, com a última característica que no cal descuidar en l'espiritualitat de les Jornades Mundials de la Joventut, voldria esmentar l'alegria. D'on ve? Com s'explica? Segurament hi ha molts factors que intervenen alhora. Però, d'acord amb el meu parer, el decisiu és la certesa que prové de la fe: jo sóc estimat. Tinc una comesa en la història. Sóc acceptat, sóc estimat. Josef Pieper, en el seu llibre sobre l'amor, ha mostrat que l'home pot acceptar-se a ell mateix només si és acceptat per algú altre. Té necessitat que hi hagi un altre que li digui, i no sols de paraula: «És bo que tu existeixis.» Només a partir d'un «tu», el «jo» pot trobar-se a ell mateix. Només si és acceptat, el «jo» pot acceptar-se a ell mateix. Qui no és estimat ni tan sols pot estimar-se a ell mateix. Aquest ser acollit prové sobretot d'una altra persona. Però qualsevol acolliment humà és fràgil. Al cap i a la fi, tenim necessitat d'un acolliment incondicionat. Només si Déu m'acull, i estic segur d'això, sabré definitivament: «És bo que jo existeixi.» És bo ser una persona humana. Allí on falta la percepció de l'home de ser acollit per part de Déu, de ser estimat per ell, la pregunta sobre si és veritablement bo existir com a persona humana ja no troba cap resposta. El dubte sobre l'existència humana es fa cada vegada més insuperable. Quan arriba a ser dominant el dubte sobre Déu, sorgeix inevitablement el dubte sobre el mateix fet de ser homes. Avui veiem com aquest dubte es difon. Ho veiem en la manca d'alegria, en la tristesa interior que es pot llegir en tants rostres humans. Només la fe em dona la certesa: «És bo que jo existeixi.» És bo existir com a persona humana, fins i tot en temps difícils. La fe alegra des de dins. Aquesta és una de les experiències meravelloses de les Jornades Mundials de la Joventut.

Ens portaria ben lluny parlar ara també de l'encontre d'Assís de manera detallada, com ho mereixeria la importància de l'esdeveniment. Donem les gràcies senzillament a Déu perquè nosaltres —representants de les religions del món i també representants del pensament a la recerca de la veritat— ens vam poder trobar aquell dia en un clima d'amistat i de respecte recíproc, en l'amor per la veritat i en la responsabilitat comuna per la pau. Podem esperar que d'aquest encontre hagi nascut una nova disponibilitat per a servir la pau, la reconciliació i la justícia.

Per últim, voldria agrair de cor a tots vosaltres el suport per portar endavant la missió que el Senyor ens ha confiat com a testimonis de la seva veritat, i us desitjo a tots l'alegria que Déu, en l'encarnació del seu Fill, ens ha volgut donar. Feliç Nadal a tots vosaltres. Gràcies.